

Театр, революція, війна.

Інтерв'ю з Євгеном Курманом.

Інтерв'ю (22.06.2014 - 14:30)

Кіровоградський академічний український музично-драматичний театр ім. М. Л. Кропивницького, головна театральна сцена

Кіровоградської області, завершує театральний сезон. Про те, яким він був для колективу, про прем'єри сезону і про те, чим жив театр у часи революції і війни на Сході, **Першій електронній розповів головний режисер театру Євген Курман.**

- Яким був сезон, що завершується, для театру? Чи всі плани по постановках вдалося реалізувати? Як театр переживає складну ситуацію в країні?

- Фактор політичний, фактор історичний дуже вплинув на хід звичного життя. Вплинув він і на життя театру. Дякувати богу, залишилася наша країна. І це сталося тому, що люди покинули свою роботу, своє звичне життя. І всю свою енергію, думки, почуття направили на те, щоб зберегти, відстояти країну. Нехай не брали активної участі у діях протестних, революційних. Під час революції тоді і у захисті країни від окупантів зараз. Але той, хто щиро того бажає, допомагає все-одно: щирою молитвою, щирими думками. Але об'єктивним лишається факт, що саме ці історичні моменти вплинули на життя усієї країни. І на життя театру, як складової суспільства. Те, що відбувається з країною, позначилося і на нашій роботі. Ми, на жаль, не здійснили тієї кількості постановок, яку планували. Вистави, якими ми закриваємо сезон – ми мусили випустити ще у квітні. І до

кінця сезону планували випустити ще дві вистави – одну на великій, одну на малій сцені.

Нас навчали в інституті, що театр – це кафедра. І що в часи непростих історичних процесів театр стає світочем для людей, люди йдуть до театру. Так от. Це абсолютна неправда. Люди прагнуть театрального мистецтва, споглядання, роздумів тільки тоді, коли якість їхнього життя, його стандарти достатньо високі. Коли у людей з'являється час на цей душевний спокій, можливість відключитися від буденності. Тому зали навіть у найуспішніших театрах України заповнюються на третину.

Держава забезпечує театру тільки гарантовані статті видатків – заробітну плату та комунальні платежі. А решту на своє утримання, на розвиток, на нові постановки мусить заробити сам. Зрозуміло, що людям у цих буремних подіях було просто не до театру. Але я щасливий, що цей сезон ми закінчуємо двома прем'єрами. За якістю вони кращі, ніж усі вистави, які були минулого року. Тому що трупа вже знаходить порозуміння, усі ті тонкі зв'язки між акторами, між акторами і режисером. Треба ж навчитись чути режисера. А режисеру треба навчитись розуміти акторів. Я дуже вдячний колективу: вони розуміють мене. Ми вже розмовляємо «пташиною мовою» — вже не тільки лексично, а з вигуків, поглядів розуміємо один одного.

Я щасливий за нашу «Русалоньку». Були, були застереження, багато хто не вірив, що такий серйозний матеріал потрібен дітям. Згадую, що після постановки «Хазяїна» викладачі одного з наших університетів робили нам зауваження: «Для чого так складно?». Я відповідав: тому що це театр.

І з приводу «Русалоньки» були побоювання, але вистави показали: діти, які приходили на цю виставу до театру, сприймають цей складний матеріал. І, що важливо – вони вірять, вони співпереживають. Для театру головне не те, щоб його розуміли. Головне, щоб йому вірили. І діти, які полюбили

нашу виставу, акторів, наш театр – вони виростуть, і вже за п'ять років ми будемо мати свого дорослого глядача. Відданого, але і вимогливого. І я щасливий, що саме в такий непростий історичний час ми знайшли оце джерельце людяності.

Театр не може бути відірваним від реальності, від тих речей, які відбуваються навколо. З цих асоціацій і складається вистава. Це стосується і «Назара Стодолі», яким ми закінчуємо сезон.

- На постановку вплинули революційні події, трагедія на Сході країни?

- Так, але не прямо, а на рівні боротьби з несправедливістю. Коли ми брали до роботи цю виставу, йшла революція на Майдані. Ми ж керувались не революційним моментом цього твору, іншими речами. В моєму творчому методі принципове місце займає питання жанру, по-перше, а по-друге – родове відношення твору до якоїсь філософської системи. За масштабами постаті Шевченка забувають, що він у першу чергу романтик. Романтика в основі своїй – це потяг до справедливості, чистоти, шляхетності, недопущення нищих мотивів, дотримання правильних принципів. У цьому зіткненні сотника, класичного злодія, і Назара Стодолі, ми і знайшли актуальність до сьогодення. Наша революція була це боротьбою добра зі злом. В цьому контексті абсолютною актуальністю для нас став фінал. Гетьманська Україна з її сотниками, полковниками, писарчуками є корумпованою. А є козаки. Які мають Запоріжжя, які мають альтернативу, які мають іншу Україну. Вільну, правдиву, зрозумілу і чесну. Де «гетьман не більший від чабана». Не треба надівати джинси та давати у руки акторам автомати, щоб знайти сьогодення у виставі: ось воно!

- У четвер відбулася презентація збірки революційної поезії «До барикад!». Вона проходила на малій сцені театру за вашої підтримки. Як ви оцінюєте цей захід?

- Вчора, під час презентації збірки, я, чесно кажучи, по суті

весь час плавав. І навіть не важлива якість їхньої поезії. Я думав весь час тільки про одне: ті діти повинні писати про любов, свій поетичний дар спрямовувати на романтику. А вони в поезії осмислюють трагедію. Смерть людей. Розвал країни. А вони ровесники моєї дитини. І я тепер розумію, що твориться у її душі.

- Що планується у новому сезоні? Яким буде цьогорічний театральний фестиваль «Вересневі самоцвіти»?

- В країні все ще тривають такі події, тому програма «Вересневих самоцвітів» складається важко. З об'єктивних причин не можуть гарантувати свого приїзду більшість колективів. І якщо все зрозуміло з фінансуванням заходу з обласного бюджету, то з боку державного бюджету ніяких гарантій немає.

Театр взагалі чекають непрості часи. Міністерством культури анонсовано перехід на контрактну основу роботи театральних труп, штатна система роботи може бути ліквідована. Це непростий, дискусійний момент. Але поза тим, ми плануємо запросити до нас Івано-Франківський театр зі знаковими виставами за творами Марії Матіос, от планували «Націю», наприклад, показати. Ми плануємо у рамках фестивалю лекції і майстер-класи актора Олега Драча. Він один з тих акторів, який створював театр Леся Курбаса у Львові. У нього, до речі, є цікаве дослідження. Він реконструює принципи, за яким грали корифеї, досліджує засоби, прийоми і так далі. Мені особисто дуже цікаво – як він це робить. З ним є сенс говорити про довгострокову співпрацю. Він працює не стільки з професійними акторами, скільки з аматорами, яких в нашій області дуже багато. Це може бути цікавий і корисний досвід для них.

Оскільки триває рік Шевченка, звісно ми не оминемо його постать у рамках фестивалю. А ще у нас є патронеса – Марія Заньковецька. У серпні виповниться 160 років з дня її народження. Ми б хотіли побачити знакових акторок на сцені

цього року, вистави, в яких є провідні жіночі ролі. Але, повторюсь, гарантувати свою участь колективи не можуть. Можу сказати одне: фестиваль відбудеться обов'язково і відкриється нашою прем'єрою – «Назаром Стодолею».

А якщо говорити про новий сезон загалом, після відпустки ми приступаємо до роботи над «Кайдашевою сім'єю». Цей сюжет для України є взагалі сакральним. Люди завжди дивляться в театрах цю виставу. Їх дві, найкасовіші у наших театрах: «За двома зайцями» та «Кайдашева сім'я». Валентина Іванівна Литвиненко, акторка театру, розповідала таку історію. Під час гастролів до них підійшла бабуся, яка приїхала з іншого села на виставу, принесла їм у подарунок рибу і сказала: «Оце подивилася я «Кайдашеву сім'ю – вже й помирати можна!»». От за такий матеріал ми беремось. Ну, і будемо освоювати малу сцену, її можливості. Наситимо її різноплановим матеріалом, переважно сучасним. Це дасть хороше завантаження і акторам. Ось такі обережні плани на наступний сезон. Обережні тому, що ми, уся країна, втягнуті у довгостроковий військовий конфлікт. Перед нами розігрують громадянську війну. Якої насправді немає. Путінська Росія свою велич розуміє як право знищувати, розоряти усе навколо. Росія — це сотник. Проти якого і виступає наш Назар.

Євген Манженко для Першої електронної